

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Svzn/2/2012
Identifikačné číslo spisu:	8010200210
Dátum vydania rozhodnutia:	22.10.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Hargaš
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:8010200210.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov : 1/ V. G., bytom Y. X. XXX, I. Y., 2/ Z. K., bytom Y. X. XXX, I. Y., 3/ S. K., bytom Y. X. XXX, I. Y., 4/ M. A., bytom N. N. XX, I. Y., všetci zastúpení JUDr. Evou Kováčechovou, advokátkou, Advokátska kancelária so sídlom v Banskej Bystrici, Komenského 21 proti žalovanému : Mesto Výsoké Tatry, zastúpeného JUDr. Dušanom Slávikom, advokátom a konateľom Advokátskej kancelárie PUCHALLA, SLÁVIK & partners s.r.o. so sídlom v Košiciach, Kmeťova 24, v konaní o preskúmanie zákonnosti uznesenia Mestského zastupiteľstva Mesta Výsoké Tatry č. 32/2010 o schválení územného plánu Mesta Výsoké Tatry zo 4. februára 2010 a všeobecne záväzného nariadenia Mesta Výsoké Tatry č. 1/2010, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť územného plánu Mesta Výsoké Tatry zo 4. februára 2010, o odvolaní žalobcov proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove, č. k. 3S/24/2010-88 z 23. mája 2012, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Prešove, č. k. 3S/24/2010-88 z 23. mája 2012 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Prešove (ďalej v texte rozhodnutia len „krajský súd“ alebo „prvostupňový súd“) napadnutým uznesením č. k. 3S/24/2010-88 z 23. mája 2012, podľa ust. § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „O.s.p.“) zastavil konanie o návrhu žalobcov, ktorým sa domáhali, aby krajský súd zrušil uznesenie Mestského zastupiteľstva Mesta Výsoké Tatry č. 32/2010 zo 4. februára 2010, ktorým v časti F bod 11. bol schválený územný plán Mesta Výsoké Tatry a všeobecne záväzné nariadenie Mesta Výsoké Tatry č. 1/2010, ktorým bola vyhlásená záväzná časť územného plánu Mesta Výsoké Tatry zo 4. februára 2010. Krajský súd zároveň vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia vyplýva, že vzhľadom k tomu, že žalobcovia sa domáhali preskúmania zákonnosti uznesenia Mestského zastupiteľstva Mesta Výsoké Tatry, ktorým bol schválený územný plán Mesta Výsoké Tatry a všeobecne záväzného nariadenia Mesta Výsoké Tatry, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť územného plánu mesta, prvostupňový súd sa prioritne zaoberal otázkou aktívnej legitimácie žalobcov na podanie žaloby. Citujúc ustanovenia § 250zf a § 250zfa O.s.p. skonštatoval, že

procesne oprávnenou osobou na podanie takéhoto návrhu je iba prokurátor a účastníkmi konania okrem neho sú iba obec, mesto, mestská časť alebo vyšší územný celok. Vnútroštátna právna úprava teda podľa uvedených ustanovení účast' iných fyzických osôb alebo právnických osôb v konaní nepripúšťa a nie je ani prípustné, aby na podanie návrhu na preskúmanie zákonnosti uznesenia mestského zastupiteľstva alebo všeobecne záväzného nariadenia boli oprávnené iné osoby okrem prokurátora.

Prvostupňový súd nesúhlasil s argumentáciou žalobcov, ktorí svoju aktívnu legitímáciu na podanie žaloby odôvodňovali extenzívnym výkladom ust. § 244, § 250zf a § 250zfa O.s.p., judikátúrou Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ÚS SR“ alebo „ústavný súd“) - nálezom I. ÚS 219/07, Ústavného súdu Českej republiky (ďalej len „Ústavný súd ČR“) - č. IV. ÚS 2239/07, rozsudkami Najvyššieho správneho súdu Českej republiky (ďalej len „NSS ČR“) - sp.zn. 1Ao 1/2009-120, 3Ao 1/2007-210, 1Ao 1/2006 a článkami 2 ods. 4, 9, ods. 3, 9 ods. 4 Aarhuského dohovoru publikovaného v Zbierke zákonov č. 43/2006 Z. z. (ďalej len „Aarhuský dohovor“) v tom smere, že všeobecne záväzné nariadenie, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť územného plánu považovali za rozhodnutie týkajúce sa základných práv a slobôd, ktoré podľa čl. 42 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „Ústava SR“) nemôže byť vylúčené zo súdneho prieskumu. Prvostupňový súd sa stotožnil s názorom žalovaného, že argumentácia žalobcov vo vzťahu k aplikácii rozhodnutí Ústavného súdu ČR, ako aj rozsudkov NSS ČR je skreslená, pretože v právnom poriadku ČR bola zavedená definícia pojmu „opatření obecné povahy“ upravená v § 171 až 174 zákona č. 500/2004 Sb. Správneho rádu šiestej časti (ďalej len „správni rád“), podľa ktorej postupujú správne orgány v prípadoch, kedy im zvláštny zákon ukladá vydať záväzné opatrenie obcej povahy, ktoré nie je právnym predpisom ani rozhodnutím a v § 174 ods. 2 správneho rádu súlad opatrení obcej povahy s právnymi predpismi je možné posúdiť v preskúmvacom konaní. V Českej republike (ďalej aj „ČR“) bol s účinnosťou od 1. januára 2007 vydaný aj nový zákon č. 183/2006 Sb. o územnom plánovaní a stavebnom rádu, ktorý v ust. § 43 ods. 4 upravuje, že územný plán sa vydáva formou opatrenia obcej povahy podľa správneho poriadku. Krajský súd zdôraznil, že v slovenskom právnom poriadku nie je pojem opatrenie obcej povahy, ani jeho synonymum, ani pojem s obdobnými znakmi upravený a neexistuje právna úprava, ktorá by upravovala jeho prijímanie, ako aj preskúmvanie zákonnosti v rámci správneho prieskumu. Zároveň poukázal na to, že judikátúra Ústavného súdu ČR, ako aj NSS ČR, na ktorú poukazujú žalobcovia vychádza práve z tejto novej právnej úpravy v ČR, t.j. z novelizácie správneho poriadku (zákona č. 500/2004 Sb.) ako aj novelizácie zákona o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (zákon č. 183/2006 Sb.).

Prvostupňový súd poukázal tiež na rozhodnutie rozšíreného senátu NSS ČR sp. zn. 3Ao 1/2007-44 z 13. marca 2007, ktorý sa zaoberal otázkou, či je možné územný plán (prijatý podľa starého stavebného zákona č. 50/1976 Zb. a pôvodného správneho poriadku zákona č. 71/1967 Zb.) považovať za opatrenie obcej povahy, ktoré by bolo možné preskúmať správnym súdom a dospel k záveru, že územný plán veľkého územného celku schválený uznesením zastupiteľstva kraja v roku 2006 nie je opatrením obcej povahy a nie je tu daná právomoc súdu podľa § 4 ods.2 písm. c/ správneho poriadku k jeho prieskumu v konaní podľa § 101a a nasledujúcich ustanovení správneho poriadku. Poukázal na to, že okrem uvedeného NSS ČR riešil aj otázku, či povinnosť umožniť súdny prieskum územných plánov aj pred 1. januára 2007 (kedy došlo k novelizácii zákona č. 183/2006 Sb. a správneho poriadku zák. č. 500/2004 Sb.) nevyplýva pre Českú republiku z jej medzinárodných záväzkov, či z komunitárneho práva, prípadne ústavného poriadku ČR. V tejto súvislosti v celom rozsahu poukázal na dôvody uznesenia NSS ČR z 31. januára 2007 sp. zn. 3Ao 1/2007-28, v ktorom sa súladom vnútroštátneho práva s medzinárodnou zmluvou a s komunitárnym právom zaoberal a okrem iného uviedol, že v prípade územných plánov je potrebné zdôrazniť, že ich poňatie v jednotlivých krajinách, ktoré sa stali stranami Aarhuskej zmluvy sa líši rovnako ako sa líši aj proces ich prijímania a forma ich vydávania, pričom do týchto otázok Dohovor ani príslušné smernice Európskej únie nijako nezasahujú, z čoho vyplýva, že zo žiadnej medzinárodnej zmluvy, či komunitárneho predpisu nemožno dôvodiť, že územný plán musí byť vždy opatrením obcej povahy a že toto opatrenie je jedinou prípustnou formou jeho vydania. Tieto otázky rieši výhradne vnútroštátny predpis.

Prvostupňový súd nemal pochybnosti o tom, že z Aarhuského dohovoru, ani z komunitárneho práva povinnosť strán Dohovoru umožniť súdny prieskum územných plánov priamo nevyplýva, pričom poukázal na argumentáciu obsiahnutú v uznesení NSS ČR z 31. januára 2007 sp. zn. 3Ao 1/2007-28 a podporne tiež na čl. 10 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1367/2006 v nadväznosti na čl. 2 písm. e/ a g/ cit. nariadenia. K tomu uviedol, že ak čl. 9 ods. 2 Dohovoru v ďalšom odkazuje na

vnútroštátne rozhodnutie o účasti, je takýmto rozhodnutím štátu až prijatie nového stavebného zákona, ktorý podriadil vyhotovovanie a schvaľovanie územných plánov režimu opatrenia obecnej povahy a tým umožnil v spojení s § 101a a nasledujúcich ustanovení správneho poriadku odo dňa svojej účinnosti, t. j. 1. januára 2007 ich súdny prieskum. V uznesení NSS ČR z 31. januára 2007 sp. zn. 3Ao 1/2007-28 je ďalej vyjadrený názor, že senát nesúhlasil s argumentáciou ohľadne záväzku vyplývajúceho pre ČR z medzinárodného a komunitárneho práva, pretože Aarhuský dohovor nie je podľa jeho názoru priamo vykonateľný a navyše povinnosti strán Dohovoru podrobiť územné plány súdnemu prieskumu nezakotvuje. Územný plán je totiž plánom podľa čl. 7 Dohovoru, nie povolenie zámeru podľa čl. 6, a preto sa na neho čl. 9 ods. 2 nevzťahuje.

Na základe uvedených skutočností sa prvostupňový súd v celom rozsahu stotožnil s názorom NSS ČR, že z Aarhuského dohovoru povinnosť strán Dohovoru umožniť súdny prieskum územných plánov priamo nevyplyva. Pretože územný plán je normatívnym správnym aktom, ktorý sám osebe bez toho, aby boli na jeho základe prijaté ďalšie rozhodnutia žiadne občianske práva, či záväzky nezakladá, nemení, ani neruší, podľa názoru prvostupňového súdu ho nemožno ani podradiť pod „rozhodnutie správneho orgánu“ v zmysle ustanovenia § 244 ods. 3 O.s.p. Krajský súd ďalej uviedol, že normatívny právny akt podľa teórie práva je obecný a všeobecne záväzný právny predpis vzťahujúci sa na neurčitý počet subjektov rovnakého druhu a na neurčitý počet situácií rovnakého druhu. Normatívne právne akty nižšej právnej sily sú napr. právne akty výkonných orgánov štátnej správy alebo územnej samosprávy, teda právne akty s územnou pôsobnosťou, akým je aj všeobecne záväzné nariadenie alebo územný plán mesta, k aplikácii ktorých dochádza až na základe individuálneho právneho aktu akým je rozhodnutie príslušného správneho orgánu o konkrétnej situácii, ktorým zaväzuje konkrétne subjekty, t. j. zakladá, mení alebo ruší práva a povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb.

Krajský súd preto dospel k záveru, že žalobcovia neboli aktívne legitimovanými osobami na podanie návrhu na preskúmanie zákonnosti uznesenia mestského zastupiteľstva a všeobecne záväzného nariadenia mesta, preskúmanie ktorých Občiansky súdny poriadok pripúšťa iba v rámci osobitného konania podľa § 250zf a § 250 zfa. Zdôraznil, že aktívne legitimovanou osobou z titulu dozoru nad zákonnosťou podľa zák. č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov, je na podanie návrhu prokurátor.

O trovách konania rozhodol krajský súd podľa ust. § 246c O.s.p. v spojení s § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. s poukazom na to, že konanie vo veci bolo zastavené.

II.

Proti uvedenému uzneseniu krajského súdu podali žalobcovia prostredníctvom svojej právnej zástupkyne v zákonnej lehote odvolanie, ktorým ho namietali v celom rozsahu. Podľa ich názoru namietané uznesenie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a pre nedostatok dôvodov. Uviedli, že prvostupňový súd sa nekriticky stotožnil s argumentáciou žalovaného (pričom zároveň podotkli, že sa nemohli oboznámiť s vyjadrením žalovaného, keďže prvostupňový súd rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania a vyjadrenie žalovaného im nezaslal), na druhej strane však bez odôvodnenia ich argumentáciu ignoroval.

Žalobcovia zdôraznili, že sa nedomáhali postupu súdu podľa ust. § 250zf a/ alebo podľa § 250zfa O.s.p., a to predovšetkým z dôvodu, ktorý uviedol aj samotný súd - na začatie takéhoto konania fyzické ani právnické osoby nie sú oprávnené, pričom na uvedené ustanovenia poukázali len preto, lebo z nich vyplýva, že aj uznesenia mestského zastupiteľstva či všeobecne záväzné nariadenia mesta sú spôsobilé na preskúmanie v rámci systému správneho súdnictva. Skutočnosť, že na začatie takéhoto súdneho prieskumu je oprávnený len prokurátor (po splnení konkrétnych podmienok), bola dôvodom, prečo žalobcovia žiadali o súdne preskúmanie zákonnosti predmetného uznesenia a všeobecne záväzného nariadenia Mesta Vysoké Tatry podľa ustanovení § 244 a nasl. O.s.p. K tejto argumentácii žalobcov sa prvostupňový súd nevyjadril, vôbec sa nezaoberal ich rozsiahlou argumentáciou ohľadom povahy aktov schválenia územnoplánovacej dokumentácie (s. 3-6 žaloby) z ktorej žalobcovia dôvodili povinnosť súdu preskúmať tieto akty (uznesenie mestského zastupiteľstva a všeobecne záväzné nariadenie Mesta Vysoké Tatry) v rámci konania podľa § 244 a nasl. O.s.p.). Rovnako sa súd nezaoberal argumentáciou žalobcov vo vzťahu k aktívnej legitimácii žalobcov na základe ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (s. 7-10 O.s.p.).

Pokiaľ prvostupňový súd poukázal na to, že argumentácia žalobcov vo vzťahu k aplikácii citovaných rozhodnutí Ústavného súdu ČR, ako aj rozsudkov NSS ČR je skreslená, uviedli, že aj v citovanom rozhodnutí NSS ČR sp. zn. 3Ao 1/2007 z 13. marca 2007 súd pripúšťa, že povoliť konania nasledujúce po vydaní územného plánu často neposkytujú dostatočnú mieru ochrany práv verejnosti. Podľa NSS ČR stavebné právo je oblasťou, kde sa značne roztvárajú pomyselné nožnice medzi formálnoprávne ukotvenou mierou ochrany práv jednotlivcov a ich reálnou ochranou a sám NSS ČR konštatoval, že iba súdne preskúmanie územných plánov môže garantovať účinnú a včasnú ochranu práv verejnosti.

Žalobcovia uviedli, že podstatné však je, že prvostupňový súd postavil svoju argumentáciu na rozhodnutí, ktoré bolo zrušené ústavným súdom. Plénum Ústavného súdu ČR totiž nálezom vo veci Pl. ÚS 14/07 z 19. novembra 2008 zrušilo citované rozhodnutie NSS ČR sp. zn. 3Ao 1/2007-44 z 13. marca 2007. Ústavný súd ČR vychádzal z imperatívu súladného výkladu vnútroštátneho práva s medzinárodnoprávnymi záväzkami Českej republiky, čo sa týka predovšetkým záväzkov vyplývajúcich z Aarhuského dohovoru, pričom predovšetkým v čl. 9 Aarhuského dohovoru je upravený prístup verejnosti k právnej ochrane. Podľa Ústavného súdu ČR „podmínkou fungování právního státu je respektování autonomní sféry jednotlivce, která požívá ochrany ze strany státu tak, že stát vyvíjí pouze takovou aktivitu, kterou do této sféry sám nezasahuje, resp. zasahuje pouze v případech, které jsou odůvodněny určitým veřejným zájmem a kdy je takový zásah proporcionální (přiměřený) s ohledem na cíle, jichž má být dosaženo. Ústavní soud tak ve vztahu k posuzované věci podtrhuje možnost efektivní soudní ochrany práv stěžovatelů již v etapě schvalování územně plánovací dokumentace, kterou nelze plně kompenzovat dostatočně reálnou ochranou jejich práv v následných fázích stavebního řízení.“

Žalobcovia v tejto súvislosti dali do pozornosti odvolacieho súdu aj rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-240/09 z 8. marca 2011, ktorej predmetom bol návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 Zmluvy o ES predložený Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej v texte aj „NS SR“, „najvyšší súd“ alebo „odvolací súd“) vo veci Lesoochranského zoskupenia VLK proti rozhodnutiu Ministerstva životného prostredia SR, ktorým rozhodlo, že Lesoochranské zoskupenie VLK ako mimovládna organizácia podporujúca ochranu životného prostredia nie je účastníkom konania týkajúceho sa ochrany životného prostredia, pretože podľa zákona o ochrane prírody a krajiny č. 543/2002 Z. z. (v znení platnom ku dňu rozhodovania MŽP SR) má takéto združenie len postavenie zúčastnenej osoby, nie však účastníka konania. NS SR preto prerušil konanie a položil súdnemu dvoru EÚ prejudiciálne otázky v tom zmysle, či môže mimovládna organizácia podporujúca ochranu životného prostredia odvíjať svoje právo byť účastníkom konania týkajúceho sa ochrany životného prostredia od znenia čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru za účelom následného prístupu k súdu. Žalobcovia poukázali na to, že Súdny dvor EÚ vo svojom rozhodnutí uviedol, že síce uvedený článok 9 ods.3 Aarhuského dohovoru nemá priamy účinok v práve EÚ, ale „prináleží však vnútroštátnemu súdu, aby poskytol taký výklad procesného práva týkajúceho sa podmienok, ktoré je potrebné splniť na podanie správneho opravného prostriedku alebo žaloby, ktorý bude v čo najväčšej miere v súlade tak s cieľmi článku 9 ods.3 tohto dohovoru, ako aj s cieľom účinnej súdnej ochrany práv poskytovaných právom Únie, aby mohla organizácia na ochranu životného prostredia, ako je Lesoochranské zoskupenie VLK, napadnúť na súde rozhodnutie prijaté v rámci správneho konania, ktoré by mohlo byť v rozpore s právom Únie v oblasti životného prostredia“. NS SR následne pokračoval v konaní a vo svojom rozhodnutí sp. zn. 5Sžp/41/2009 z 12. apríla 2011 uviedol, že iba priznaním práv, ktoré prináležia účastníkovi konania, je možné naplniť požiadavku Súdneho dvora a skonštatoval, že medzinárodnoprávne záväzky SR týkajúce sa ústavou akceptovaného zabezpečenia práva verejnosti na priaznivé životné prostredie „majú v konečnom dôsledku ten dopad, že narúšajú klasickú koncepciu aktívnej legítimácie jednotlivcov v konaní pred správnymi orgánmi tým, že priznávajú postavenie účastníka konania aj verejnosti, resp. v niektorých prípadoch iba verejnosti zainteresovanej na ochrane životného prostredia.“

Žalobcovia poukázali na to, že obdobne rozhodol NS SR aj v ďalších konaniach (napr. vo veciach 3Sžp/49/2009, 3Sžp/30/2009), ktoré nasledovali po uvedenom rozhodnutí Súdneho dvora EÚ, z čoho jednoznačne vyplýva, že rozhodovacia činnosť NS SR v tomto smere je už konštantná s ustáleným názorom na daný právny problém. NS SR teda s poukazom na účel Aarhuského dohovoru postupoval proti zneniu zákona o ochrane prírody a krajiny a dospel k záveru, že jedine garantovaním postavenia účastníka konania môže Lesoochranské zoskupenie VLK realizovať tie práva, ktoré vyplývajú z

Aarhuského dohovoru, pričom takúto interpretáciu nepovažoval ani za skreslenú ani za príliš extenzívnu. Žalobcovia s poukazom na čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru z ktorého vyplýva verejnosti právo na prístup k súdnemu konaniu za účelom napadnúť nezákonnosť rozhodnutia správneho orgánu, uviedli, že v podmienkach slovenského právneho poriadku spĺňa požiadavky čl. 9 ods. 3 a 4 Aarhuského dohovoru iba súd, ktorý disponuje právomocou uskutočniť „zodpovedajúcu“ resp. adekvátnu nápravu (t. j. zrušiť nezákonné rozhodnutie), pričom v súčasnosti má právomoc vydať aj predbežné opatrenie - t. j. odložiť vykonateľnosť rozhodnutia, proti ktorému bola podaná žaloba (pozri napr. Wilfling, P.: Prístup k spravodlivosti vo veciach životného prostredia na Slovensku - stav implementácie čl. 9 Aarhuského dohovoru. In: Jaké jsou limity soudní ochrany v Čechách? Sborník z mezinárodní konference. Praha : Zelený kruh, 2008, s. 14).

Žalobcovia zdôraznili, že v súlade s postupmi aplikovanými českým Ústavným súdom, Súdny dvorom EÚ a následne aj NS SR je jedinou ústavne konformnou interpretáciou, ktorá súčasne zabezpečuje realizáciu účelu Aarhuského dohovoru aj na území SR taká, že verejnosť musí mať možnosť namietat' prijaté územné plány pred všeobecným súdom. Poukázali tiež na to, že takúto interpretáciu podporuje aj vyššie zmienený nález Ústavného súdu ČR Pl.ÚS 14/07 v zmysle ktorého „uvedenému materiálnému chápaní opatrení obecní povahy ve prospěch stěžovatelů je třeba dát přednost také s ohledem na konstantní judikaturu Ústavního soudu, dle níž, nabízí li se dvojí možný výklad veřejnoprávní normy, je třeba v intencích zásad spravedlivého procesu volit ten, který vubec, resp. co nejméně, zasahuje do toho kterého základního práva či svobody. Jde o strukturální princip liberálně demokratického státu in dubio pre libertate plynoucí přímo z ústavního pořádku, ...vyjadřující prioritu jednotlivce a jeho svobody před státem". Žalobcovia uviedli, že toto je teda ďalšie zdôvodnenie postupu, ktorý predovšetkým chráni práva účastníkov garantované ústavou a Aarhuským dohovorom, a to bez ohľadu na procesné ustanovenia. Prvostupňový súd však uprednostnil čisto formalistický prístup interpretácie Občianskeho súdneho poriadku, pričom však nedostatočne vyhodnotil vplyv svojho postavenia na hmotnoprávne postavenie účastníkov konania.

Podľa názoru žalobcov prvostupňový súd tiež nepochopiteľne dospel k záveru, že Aarhuský dohovor nezakotvuje povinnosť strán Dohovoru „podrobiť územné plány súdnemu prieskumu", keďže „územný plán je totiž plánom podľa čl. 7 Dohovoru, nie povolenie zámeru podľa čl. 6, a preto sa neho čl. 9 ods. 2 nevzťahuje". Žalobcovia však nežiadali súdne preskúmanie s poukazom na čl. 9 ods.2 Aarhuského dohovoru, ale domáhali sa prístupu k spravodlivosti v súlade s ust. čl. 9 ods. 3 a 4 Aarhuského dohovoru, ako to opakovane uviedli v žalobe (napr. na str. 11-12 žaloby). Súd tieto argumenty nepochopiteľne ignoroval, k tvrdeniam žalobcov sa nevyjadril, nie je preto zrejmé, z akého dôvodu súd tieto ustanovenia Aarhuského dohovoru nezohľadnil pri rozhodovaní. Žalobcovia poukázali na svoju podrobnú argumentáciu zdôvodňujúcu ich aktívnu legitimáciu na základe ustanovení Aarhuského dohovoru (na str. 10-15 žaloby), ktorou sa však súd vôbec nezaoberal.

Žalobcovia uviedli, že rozhodnutie prvostupňového súdu je nepreskúmateľné pre absenciu dôvodov vo vzťahu k ich viacerým podstatným tvrdeniam, pretože súd sa napr. vôbec (resp. len čiastočne a nedostatočne) nevysporiadal s nasledovnými argumentmi žalobcov:

- v prípade namietaného uznesenia a všeobecne záväzného nariadenia ide o rozhodnutia, ktoré svojou povahou spĺňajú podmienku priameho dotknutia práv osôb (hmotných aj procesných subjektívnych práv), a to bez ohľadu na formálne označenie tohto dokumentu, a teda aj takéto rozhodnutia musia byť preskúmateľné v rámci konaní podľa § 244 a nasl. O.s.p., pričom čl. 46 Ústavy SR zakotvuje ústavný imperatív preskúmať všetky rozhodnutia týkajúce sa základných práv a slobôd,
- schválené záväzné regulatívy v územných plánoch nie je možné efektívne namietat' v žiadnej ďalšej fáze povoľovacích konaní uskutočnených na podklade územného plánu, aj to je jeden z dôvodov, prečo je potrebné v zmysle Aarhuského dohovoru zabezpečiť preskúmanie právnych aktov už v tomto štádiu,
- v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva nesmú byť územné plány vylúčené zo súdneho preskúmania - vyplýva to z č. 1. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd,
- Aarhuský dohovor - medzinárodná zmluva, ktorej signatárom je Slovenská republika aj Európska únia (a teda je súčasťou komunitárneho práva) v čl. 9 ods. 3 zakotvuje povinnosť členských štátov garantovať, aby verejnosť mala prístup k nezávislému (súdnemu) preskúmaniu úkonov a opomenutí súkromných osôb a orgánov verejnej správy, ktoré sú v rozpore s právom v oblasti životného prostredia, pričom zároveň v zmysle čl. 9 ods. 4 majú členské štáty zabezpečiť účinnú nápravu vrátane

predbežných právnych opatrení a táto náprava musí byť primeraná, spravodlivá, včasná a nie nedostupne drahá, takýmto úkonom verejnej správy je aj územný plán a orgánom, ktorý spĺňa kritériá čl. 9 ods. 3 je len súd, pričom povinnosťou SR ako signatára Aarhuského dohovoru je zabezpečiť prístup verejnosti k súdnemu preskúmaniu takéhoto aktu verejnej správy - nepriznanie práva na prístup k súdu členom verejnosti znamená porušenie Aarhuského dohovoru - vyplýva to napr. zo zistenia Výboru pre posudzovanie súladu s Aarhuským dohovorom (Aarhus Convention Compliance Committee) č. ACCC/C/2005/11 zo 16. júla 2006,

- vôbec sa nevysporiadal s tým, že vo veci rozhodoval ústavný súd, ktorý ju odmietol z toho dôvodu, že vo veci má rozhodovať všeobecný (krajský) súd, aj ústavný súd však konštatoval, že odopretie súdnej ochrany vo veciach preskúmania rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy nie je namieste v prípade, ak ide o rozhodnutia a postupy, ktoré sa týkajú základných práv a slobôd (napr. aj II. ÚS 50/01). Ústavný súd priamo uvádza, že „citovaná ústavná norma žiadnym spôsobom neurčuje v akom type súdneho konania a na základe akého návrhu majú súdy takéto konania preskúmať a ani sa nezmieňuje o druhu rozhodnutí, ktoré by mohli byť (z tohto dôvodu) vylúčené zo súdneho preskúmavania, pretože smeruje výlučne k ich obsahovej stránke a jej prostredníctvom k základným právam a slobodám. V dôsledku toho v prípade, keď sa rozhodnutie, resp. postup orgánu verejnej správy (bez ohľadu na jeho druh či formálne označenie), dotýka niektorého zo základných práv a slobôd, z právomoci súdov nesmie byť vylúčené. Vylúčenie takéhoto rozhodnutia zo súdneho preskúmavania (v správnom súdnictve) môže signalizovať porušenie článku 46 ods. 2 poslednej vety ústavy" (I. ÚS 166/2010).

V súvislosti s citovaným zistením Výboru pre posudzovanie súladu s Aarhuským dohovorom č. ACCC/C/2005/11 ešte zdôraznili, že územný plán (v tomto prípade mestský plán) musí byť v zmysle Aarhuského dohovoru, čl. 9 ods.2 považovaný za povoliujúce rozhodnutie v prípade, ak je dostatočne špecifický, čo vyplýva z argumentácie použitej v žalobe.

Súd odmietol žalobu pre nedostatok aktívnej legitimácie žalobcov, pričom ich námietkami hmotnoprávnej povahy sa nezaoberal vôbec. Prvostupňový súd len formalisticky odmietol argumenty žalobcov bez toho, aby ich skúmal v širšom ústavnoprávnom a medzinárodnoprávnom (komunitárnom) rozmere. Nenaplnil teda právo žalobcov v zmysle čl. 46 ods. 2 Ústavy SR, hoci je splnená podmienka, že uznesením a nariadením mesta môže priamo dôjsť k ukráteniu žalobcov na ich právach. Územný plán stanovuje základnú koncepciu rozvoja a usporiadania určitého územia, pričom sa môže (okrem iného) aj bezprostredne dotýkať právnej sféry tých, ktorých práva sa týkajú daného územia - napr. vlastníckych práv vlastníkov nehnuteľností nachádzajúcich sa na území regulovanom územným plánom. V prípade územných plánov sa prelínajú znaky normatívneho správneho aktu, keďže zasahuje do právnej situácie konkrétnych fyzických osôb, preto v prípade pochybností je nutné prikloniť sa k prípustnosti súdnej ochrany.

Vzhľadom na vyššie uvedené žiadali, aby odvolací súd zmenil namietané uznesenie Krajského súdu v Prešove, č. k. 3S/24/2010-88 z 23. mája 2012 tak, že:

1. Uznesenie mestského zastupiteľstva Mesta Vysoké Tatry č. 32/2010 zo 4. februára 2010, ktorým v časti F bod 11 došlo k schváleniu územného plánu Mesta Vysoké Tatry sa v časti F bod 11 z r u š u j e.
2. Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Vysoké Tatry č. 1/2010, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť územného plánu Mesta Vysoké Tatry č. 4. februára 2010 sa z r u š u j e.
3. Vec sa vracia žalovanému na ďalšie konanie.
4. Žalovaný je povinný nahradiť žalobcom trovy konania do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku cestou ich právneho zástupcu.

III.

Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že všetky žalobcami uvedené odvolacie dôvody sú vo vzťahu k zákonnosti a vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia prvostupňového súdu irelevantné. Pre správne rozhodnutie vo veci je nevyhnuté posúdiť dve kľúčové otázky, teda tak právnu povahu všeobecne záväzného nariadenia, ako aj povinnosť súdu preskúmať zákonnosť územného plánu podľa článku 9 (3) Aarhuského dohovoru.

1. K povinnosti súdu preskúmať zákonnosť územného plánu podľa článku 9 (3) Aarhuského dohovoru. Žalovaný v tejto časti svojho podania, vo vzťahu k argumentácii žalobcov a ich poukazu na rozhodnutie Ústavného súdu ČR č. Pl. ÚS 14/07, uviedol, že pri posudzovaní judikatúry iného štátu je nevyhnutné zohľadniť i právnu úpravu, najmä jej rozdielnosť v prípade, ak sa na nej publikované rozhodnutie zakladá.

Žalovaný podotkol, že rozhodnutie Ústavného súdu ČR vychádza z rozdielného tzv. jednoduchého práva a zdôraznil, že v Českej republike platí rozdielny správny poriadok, pričom až nový Správni rád (schválený zákonom č. 500/2004 Sb.), zaviedol do správneho poriadku ČR definíciu pojmu opatrenie obecné povahy.

Žalovaný zdôraznil, že v čase do prijatia nového správneho poriadku zavádzajúceho pojem opatrenie všeobecnej povahy nebolo v ČR vydané žiadne rozhodnutie Ústavného súdu ČR, ktoré by nemožnosť preskúmať územný plán súdom pokladalo za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 36 Listiny ľudských práv a slobôd) alebo práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd!

Vyššie uvedená argumentácia sa vzťahuje nepochybne i k rozhodnutiu Ústavného súdu ČR nálezom č. Pl. ÚS 14/07 z 19.11.2008. Z jeho obsahu žalovaný odkázal najmä na tú časť odôvodnenia rozhodnutia, ktorú označil samotný ústavný súd za kľúčovú, pričom uviedol nasledovné: „24. Pro posouzení ústavní stížnosti se tedy jako rozhodující jeví otázka, zda stěžovateli v předmětné věci napadený územní plán VÚC Břeclavska, vyhlášený obecně závaznou vyhláškou, je opatřením obecné povahy ve smyslu části šesté nového správního řádu, jež zakládá přezkumnou pravomoc Nejvyššího správního soudu podle ustanovení § 4 ods. 2 písm. c/ s.ř.s. Ústavní soud jse tak v posuzované věci zaměřil na posuzování ústavnosti interpretace a aplikace relevantního jednoduchého práva vztahujícího k posouzení územního plánu VÚC Břeclavska z hlediska řízení o zrušení tohoto územního plánu jakožto opatření obecné povahy“.

Žalovaný vzhľadom na uvedené zdôraznil, že Ústavný súd ČR sa pri svojom rozhodovaní teda zamerával na skutočnosť, či je možné pokladať územný plán za tzv. opatrenie obecné povahy, pričom odpoveď na kľúčovú otázku hľadal vo výklade tzv. jednoduchého práva! Poukázal na záver odôvodnenia cit. rozhodnutia ústavného súdu ČR, ktorý pod bodom 32 uviedol: „Systematickým výkladem předmětných ustanovení nového stavebního zákona jako speciální právní úpravy ve věcech územního plánování ve vztahu k obecné úpravě nového správního řádu, výkladem e ratione legis, jakož i shora rekapitulovaným úmyslem zákonodárce, dospívá Ústavní soud k závěru, že v posuzované věci předmětný územní plán velkého územního celku Břeclavska, vyhlášený obecně závaznou vyhláškou, je třeba považovat za opatření obecné povahy, na něž lze tak vztáhnout i ustanovení o jeho přezkumu v rozsahu stanoveném v § 101a a násl. s.ř.s.“

Žalovaný uviedol, že citované rozhodnutie Ústavného súdu ČR č. Pl. ÚS 14/07 z 19. novembra 2008 nepochybne vychádza z odlišného jednoduchého práva, pričom práve výklad tohto úplne iného jednoduchého práva bol základom odlišného posúdenia tejto otázky ústavným súdom. Zdôraznil, že rozdiel v jednoduchom práve nespočíval len v tom, že v slovenskom právnom poriadku absentuje právna úprava tzv. opatrenia všeobecnej povahy alebo jeho obsahovej obdoby, ale tiež v tom, že práve správni rád súdny výslovne umožňuje českým správnym súdom prieskum týchto právnych inštitútov v osobitnom konaní.

Žalovaný argumentoval, že právny poriadok SR nielenže pojem opatrenie všeobecnej povahy alebo jeho obsahovú obdobu nedefinuje, ale ani neupravuje žiadne konanie, v ktorom by bolo možné také opatrenie alebo úkon preskúmať. Práve a výlučne z týchto dôvodov žalovaný pri svojej obrane proti podanej žalobe dôvodil práve rozhodnutím NSS ČR sp.zn. 3Ao 1/2007-44 z 13. marca 2007 publikovanom v Sbíre rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 1276 (časopis č. 8/2007). Ten totiž vo svojej argumentácii vychádzal z právnej úpravy, ktorá bola takmer identická s právnou úpravou, ktorá je základom pre rozhodnutie v tejto právnej veci. Podľa názoru žalovaného o tom, že v kontinentálnom právnom systéme judikatúra iného štátu, ak je vzhľadom k obdobnosti právnej úpravy použiteľná, pôsobí predovšetkým silou vecnej argumentácie. Základom pre jej aplikáciu nie je skutočnosť, či rozhodnutie bolo následne zrušené súdom vyššej inštancie, prípadne ústavným súdom, ale najmä jej presvedčivosť a komplexnosť najmä v prípade, ak vychádza z prinajmenšom obdobnej právnej úpravy.

Podľa presvedčenia žalovaného územný plán je nutné považovať za plán podľa článku 7 Aarhuského dohovoru. Tento záver možno dovodiť najmä z článku 2 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady

(ES) č. 1367/2006 o uplatňovaní ustanovení Aarhuského dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia na inštitúcie a orgány Spoločenstva, podľa ktorého sa na účely tohto nariadenia pod pojmom plány a programy týkajúce sa životného prostredia rozumejú plány a programy, ktoré sú predmetom prípravy a podľa potreby schvaľovania inštitúciou alebo orgánom Spoločenstva a ktoré vyžadujú legislatívne, regulačné alebo správne ustanovenia a ktoré prispievajú k dosahovaniu cieľov environmentálnej politiky Spoločenstva alebo môžu mať významný vplyv na ich dosahovanie, ako sú ustanovené v šiestom environmentálnom akčnom programe alebo v akomkoľvek nasledujúcom všeobecnom environmentálnom akčnom programe. Územný plán nesporne naplňa všetky znaky plánov a programov týkajúcich sa životného prostredia podľa čl. 2 citovaného nariadenia.

Žalovaný s poukazom na článok 7 Aarhuského dohovoru, ktorý citoval, uviedol, že je z neho zrejmé, že sa na neho nevzťahuje článok 9(3) a 9(4) dohovoru, z ktorého žalobcovia odvodzujú svoju aktívnu legitimáciu. Jedinou možnosťou je pripustenie použitia článku 9(2) Aarhuského dohovoru, ktorý je však aplikovateľný len v prípadoch vnútroštátneho rozhodnutia o účasti, ku ktorému však v podmienkach SR doteraz ohľadom územných plánov nedošlo. Zároveň podotkol, že Aarhuský dohovor nie je priamo vykonateľný, čo napokon potvrdil aj samotný Súdny dvor Európskej únie vo veci C-240/09 z 8. marca 2011 v konaní iniciovanom NS SR vo veci VLK-Lesoochrannárske združenie proti Ministerstvu životného prostredia SR. Záväzok podriaďiť preskúvavanie územných plánov súdom nemožno dovodiť taktiež ani zo smernice č. 2003/45/ES, ktorou sa ustanovuje účasť verejnosti pri navrhovaní určitých plánov a programov týkajúcich sa životného prostredia a ktorou sa menia a dopĺňajú s ohľadom na účasť verejnosti a prístup k spravodlivosti, smernice Rady 85/337/EHS a 96/61/ES. Žalovaný poukázal tiež na to, že totožné dôvody uviedol aj NSS ČR vo svojom rozhodnutí sp. zn. 3Ao 1/2007-44 z 13. marca 2007, ktorý k diskurzu ohľadom prieskumu územných plánov dodal: „V prípade územných plánu je treba zdurazniť, že se jejich pojetí v jednotlivých zemích, jenž se staly stranami Aarhuské úmluvy (včetně zemí Evropské unie) liší, stejně tak se liší i proces jejich přijímání a forma jejich vydávání. Do těchto otázek Úmluva ani příslušné směrnice EU nijak nezasahují. Jinak řečeno, z žádné mezinárodní smlouvy či komunitárního předpisu nelze dovodit, že územní plán musí být z povahy věci vždy opatřením obecné povahy a že toto opatření je jedinou přípustnou formou jeho vydání. Tyto otázky řeší výhradně jen vnitrostátní předpisy.“

Vychádzajúc z vyššie uvedenej argumentácie žalovaného je zrejmé, že v tejto časti je odvolanie nedôvodné, nakoľko článok 9(3) a 9(4) Aarhuského dohovoru nie je možné v predmetnej veci aplikovať. Nič na tom závere nemôže zmeniť ani poukázanie žalobcov na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci C-240/09 z 8. marca 2011, pretože jednak jeho argumentácia vychádzala z článku 9(3) Aarhuského dohovoru, ktorá bola v danom prípade prípustná, keďže toto ustanovenie sa na daný prípad vzťahovalo a jednak v danom prípade neabsentovala procesnoprávna úprava konania pred súdom umožňujúca toto rozhodnutie, v konaní v ktorom sa bránilo účasti verejnosti, zrušiť.

2. K právnej povahe územného plánu podľa právneho poriadku SR

Žalovaný k argumentácii žalobcov podľa ktorej všeobecne záväzné nariadenie č. 1/2010 - ktorým sa vyhlasuje záväzná časť územného plánu Mesta Vysoké Tatry zo 4. februára 2010 - je rozhodnutím v zmysle § 244 ods. 3 O.s.p. uviedol, že zásadným dôvodom, prečo územný plán nie je možné subsumovať pod pojem rozhodnutie je skutočnosť, že územný plán schválený vš. záväzným nariadením v žiadnom prípade sám osebe, teda bez pôsobenia iného, ale už individuálneho správneho aktu nie je spôsobilý zakladať, meniť alebo zrušovať oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb a tieto ním v žiadnom prípade nemôžu byť priamo dotknuté !

Žalovaný zdôraznil, že požiadavku na rozširujúci výklad ustanovenia § 244 ods. 3 O.s.p. nemožno odvodit' ani z Aarhuského dohovoru, keďže na plány v zmysle čl. 7 sa článok 9(3) a 9(4) sa nepoužije.

Normatívny správny akt nie je možné správnym súdom v konaní podľa § 244 a nasl. O.s.p. s výnimkou postupu uvedeného v ust. § 250zf ods.1 a § 250zfa ods. 1 O.s.p. preskúmať a prípadne zrušiť.

Žalovaný uviedol, že ak sa žalobcovia dovoľávajú analogickej aplikácie ust. § 250zff, ktoré správnym súdom umožňuje preskúmať všeobecne záväzné nariadenia obcí, tak v danom prípade by analogická aplikácia uvedeného ustanovenia neumožňovala jeho zrušenie správnym súdom.

Konanie o súlade všeobecne záväzného nariadenia obce a vyššieho územného celku so zákonom, nariadením vlády a všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných ústredných

orgánov štátnej správy je totiž konaním, ktoré je prevzaté z režimu ústavného súdnictva a je predovšetkým konaním o súlade právnej normy. Z toho pramení záver o tom, že správny súd jednak v danej veci neposudzuje porušenie procesného práva, nakoľko proces schvaľovania normatívneho správneho aktu nie je konaním v zmysle ust. § 244 a nasl. O.s.p. a tiež záver o tom, že súd nemôže vš. záväzné nariadenie zrušiť, ale len vysloviť, že medzi všeobecne záväzným nariadením a právnymi predpismi uvedenými v odseku 1 je nesúladi. Následkom toho stráca všeobecne záväzné nariadenie, jeho časť, prípadne niektoré jeho ustanovenia účinnosť dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia súdu (§ 250zfa ods. 5 O.s.p.).

Pokiaľ žalobcovia namietali porušenie čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pričom už v žalobe odkazovali na obsah rozsudkov ESLP z 28. júna 1990 vo veci Skärby proti Švédsku (č. 12258/86) a Mats Jacobson proti Švédsku (č. 11309/84), žalovaný uviedol, že - tak ako na to poukázal NSS ČR vo svojom rozhodnutí sp. zn. 3Ao 1/2007-44 z 13. marca 2007 - ponímanie územných plánov sa v jednotlivých členských štátoch odlišuje, ako aj proces a forma ich vydávania. Zdôraznil, že pri posudzovaní rozhodnutí ESLP je nevyhnutné zaoberať sa tiež obsahom právneho poriadku štátu, ktorého sa rozhodnutie dotýka.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti však vylúčením územného plánu Mesta Vysoké Tatry zo súdneho prieskumu nedôjde k porušeniu čl. 6 Dohovoru. Obdobne judikoval i NSS ČR v rozhodnutí sp.zn. 3Ao 1/2007-44 z 13.3.2007, kde uviedol : „V otázke ústavní konformity výkladu pozitívneho práva, predovšetkým jeho souladu s čl. 36 ods. 2 Lisitny základných práv a svobod odkazuje soud rovněž na odůvodnění citovaného uznesení. K tomu pouze doplňuje, že zákaz výluky územních plánů ze soudního přezkumu nelze dovodit ani z čl.6 ods.1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, neboť územní plán sám o sobě, aniž by byla na jeho základě přijata další rozhodnutí, žádná občanská práva či závazky nezakládá, nemění ani neruší."

Žalovaný záverom uviedol, že nič na tomto názore nezmenil napokon ani Ústavný súd ČR, ktorý mimochodom judikáciu ESLP hojne využíva, ani v žalobami zmieňovanom rozhodnutí PL.I.ÚS 14/07. Vzhľadom na horeuvedené skutočnosti, z ktorých možno dospieť k jednoznačnému záveru o nedôvodnosti žalobami podaného odvolania, žalovaný navrhol, aby odvolací súd v súlade s ust. § 219 ods. 1 O.s.p. napadnuté uznesenie prvostupňového súdu potvrdil a účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. s použitím § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní žalobcov (§ 212 ods. 1 O.s.p. s použitím § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) postupom bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 214 ods. 2 O.s.p. v spojení s ust. § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie je potrebné z dôvodu nepreskúmateľnosti zrušiť.

Zmyslom a účelom platnej právnej úpravy správneho súdnictva je poskytovať efektívnu ochranu verejným subjektívnym právam fyzických a právnických osôb.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté (§ 244 ods. 1, 2 O.s.p.).

Podľa § 247 ods. 1 O.s.p. podľa ustanovení tejto hlavy (t. j. druhej hlavy piatej časti) sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Podľa § 246c veta prvá O.s.p. pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôvodov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Citované zákonné ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. je potrebné z hľadiska práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky vykladať a uplatňovať tak, že rozhodnutie súdu musí obsahovať dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené.

V správnom súdnictve je súd viazaný žalobou vymedzeným rozsahom a dôvodmi preskúmania zákonnosti napadnutého rozhodnutia, čomu zodpovedá povinnosť súdu rozhodnúť o všetkých žalobných námietkach a v odôvodnení sa s nimi vysporiadať.

Posudzujúc obsah odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, odvolací súd dospel k záveru, že argumentácia žalobcov v odvolaní, týkajúca sa nepreskúmateľnosti prvostupňového rozhodnutia z dôvodu jeho nedostatočného odôvodnenia, je v plnom rozsahu opodstatnená. Prisvedčil im v tom, že krajský súd odôvodnenie výroku napadnutého rozhodnutia založil iba na formálnom prevzatí záverov obsiahnutých v písomnom vyjadrení žalovaného správneho orgánu, bez dôsledného vysporiadania sa s argumentáciou žalobcov uvedenou v žalobe, čím postihol napadnuté rozhodnutie deficitom nepreskúmateľnosti odvolacím súdom.

Na tomto mieste považuje odvolací súd za potrebné uviesť, že povinnosť súdu vyrovnať sa s argumentmi účastníkov súdneho konania je jednou z najdôležitejších súčastí základného práva na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

Odvolací súd zdôrazňuje, že súd nemôže argumentáciu účastníka iba odmietnuť ako nesprávnu, ale jeho povinnosťou je tiež uviesť v čom jej nesprávnosť spočíva. Argumenty súdu musia byť jasné, zrozumiteľné a dostatočne konkrétne. Konštatovanie súdu, že argumenty účastníka sú nesprávne alebo irelevantné, bez toho, aby súd uviedol, prečo ich považuje za nesprávne alebo irelevantné, možno považovať za arbitrárne.

Za stavu, že súd prvého stupňa sa s argumentmi žalobcov dostatočne nezaoberal, odvolaciemu súdu nezostávalo nič iné ako skonštatovať, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia nezodpovedá požiadavke vyplývajúcej z ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p. v zmysle ktorej je povinnosťou súdov uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody na ktorých svoje rozhodnutie založili. Súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu je totiž nepochybne požiadavka, aby sa príslušný všeobecný súd v konaní právne korektným spôsobom a zrozumiteľne vyrovnal nielen so skutkovými okolnosťami prípadu, ale aj s vlastnými právnymi závermi, ktoré ho viedli ku konkrétnemu rozhodnutiu.

Podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p., súd rozhodnutie zruší, len ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom možno vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorým účastníkovi konania znemožnil realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva, pričom možnosť konať pred súdom prvého stupňa, je účastníkovi odňatá vždy, ak jeho rozhodnutie neposkytuje účastníkovi konania dostatočné argumenty preukazujúce zákonnosť jeho rozhodnutia alebo postupu.

U nepreskúmateľného rozhodnutia nemožno hodnotiť správnosť relevantných právnych otázok ani vady správneho konania, pretože bolo nutné takéto rozhodnutie zrušiť a otvoriť tým krajskému súdu procesný priestor pre vydanie rozhodnutia nového, ktoré nebude postihnuté zmieneným deficitom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, s poukazom na vyššie uvedené, zrušil z procesných dôvodov podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 vety prvej O.s.p. napadnuté rozhodnutie a vec podľa § 221 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 vety prvej O.s.p. vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie bez toho, aby sa zaoberal meritom veci.

V ďalšom konaní prvostupňový súd prejedná vec v medziach podanej žaloby, dôsledne sa vysporiada so všetkými námietkami účastníkov, vrátane odvolacích námietok žalobcov, znovu o nej rozhodne a svoje rozhodnutie aj riadne a presvedčivo odôvodní.

Súčasne súd prvého stupňa v novom rozhodnutí opätovne rozhodne o náhrade trov konania vrátane trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvej O.s.p.).

Podľa § 250ja ods. 4 O.s.p. súd prvého stupňa aj správny orgán sú viazané právnym názorom odvolacieho súdu, ak bolo rozhodnutie zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednohlasne (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.